

[Undervisningsministeren.]

på de ønsker, der nu her i hurtig rækkefølge fremkommer, for det kan meget vel betyde, at staten kan spare endog meget store beløb i investeringsudgifter og tilmed skaffe kommunerne et bedre fungerende skolevæsen.

Der er for mig ingen tvivl om, at den logiske løsning er et obligatorisk 8. skoleår. Det ærede medlem hr. Hvidberg udtalte sig ikke om dette punkt, der dog vel er et hovedpunkt i situationen. For mit eget vedkommende gælder det, at det er blevet mig mere og mere klart, at folkeskolens varighed og den undervisningspligtige alder må falde sammen. Først da er det muligt at tilrettelægge de helt klare og sammenhængende undervisningsplaner, og der er mange omstændigheder, der peger i retning af det 8. skoleårs indførelse. Det 8. skoleår svarer til erhvervslivets faktiske situation i dag. Læretiden påbegyndes ikke mere, når barnet er 14 år, men når det er 15, og der er en stigende tendens indenfor store erhvervsgrupper til at udskyde læretidens påbegyndelse til det 16. år.

Man kan også gøre opmærksom på, at der nordisk set sker en udvidelse af undervisningspligten. I Sverige har en enig rigsdag gennemført 9 års skolepligt, og i Norge arbejder man med gennemførelse af et 8. skoleår, formentlig fra 1960 — det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) deltog jo sammen med undertegnede og med det ærede medlem hr. Marius Buhl i mødet i Reykjavik, hvor spørgsmålet aktualiseredes fra norsk side. Man kunne måske også i forbifarten gøre opmærksom på den gallupundersøgelse, der har været offentliggjort, og som synes at vise, at der i befolkningen er et flertal for det 8. skoleår.

For det femte: alle tre forslag regner med, at præliminærkursus skal bortfalde, og at by og land skal stilles lige med hensyn til adgang til realeksamen. Der skal være lige opstigningschancer. Der er her et overordentlig voksende pres på kommunerne, og jeg tror, det ærede medlem hr. Hvidberg tager helt fejl af situationen, når han vil opretholde de hidtidige præliminærkursus, omend i reduceret form. Hvis der skal være alvor i uddannelsesbestræbelserne, må der være lige chancer for lige evner og frie op-

stigningsmuligheder, og det er der trods al liberalitet ikke under de nuværende forhold. Landsbyskolen må have organisk forbindelse med de overliggende skoleformer, ikke mindst eksamensskoleformerne.

Hvad angår optagelses- og afslutningsprøve, er der desværre temmelig afvigende opfattelser. Efter venstres opfattelse skal det ved overgang fra folkeskole til realskole være tilstrækkeligt med den afleverende skoles *udsagn* — med streng under *udsagn*. Der skal afholdes prøve i tilfælde af, at forældrene ikke anerkender en negativ udtalelse fra skolens side, og i tilfælde af, at den modtagende skole stiller sig skeptisk overfor den afleverende skoles vidnesbyrd. Ærlig talt — jeg tror, det vil forme sig således i relation til venstres forslag, at den modtagende skole under alle omstændigheder vil afholde prøve. Der er jo 2 muligheder: enten må den afleverende skole eller den modtagende skole holde en prøve, og efter alt, hvad jeg kan skønne, vil prøven forme sig mest harmonisk, når den sker på den afleverende skole.

Disse synspunkter gælder også overfor Askovudvalgets standpunkt, der logisk må medføre et pres fra de overliggende skoleformer på folkeskolen. Man må simpelthen på folkeskolens side tilpasse sig de krav, den modtagende skole opstiller.

Fra konservativ side kunne man ud fra en saglig vurdering have ventet en aktiv indsats. Man skulle jo tro, at konservative ledere i industri og erhverv var interesserede i den mest effektive dygtiggørelse af børn og unge i erkendelse af, at et lille 4 millioners folk ikke kan hævde sig i konkurrencen, medmindre alle evner drages ind i dygtiggørelsen. Udtalelser fra de tekniske industrier og fra ingeniørforeningen peger tydeligt i denne retning. I den offentlige skoledebat har der da også været indlæg fra konservativ side, der vidnede om både ansvar og vidsyn. Jeg kan nævne de to rektorer Friis-Hansen fra Herlufsholm og Karl Olsen fra Viborg. Rektor Karl Olsen, der for ikke så længe siden var konservativ ordfører her i tinget for betydningsfulde kulturpolitiske forslag, har uden omsvøb sagt, at det af mig fremsatte forslag var et brugeligt forhandlingsgrundlag. Det samme kom „Aarhus Stiftstidende“ for skade at sige; det